

Sygn. akt I UK 6/19

POSTANOWIENIE

Dnia 3 grudnia 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Piotr Prusinowski

w sprawie z odwołania E. F.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w R.
o prawo do emerytury,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 3 grudnia 2019 r.,
skargi kasacyjnej organu rentowego od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 11 lipca 2018 r., sygn. akt III AUa (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 11 lipca 2018 r. Sąd Apelacyjny w (...) oddalił apelację Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. od wyroku Sądu Okręgowego w K. z dnia 22 stycznia 2018 r. w sprawie z odwołania E. F.

W ocenie Sądu Apelacyjnego należało zaliczyć ubezpieczonemu, jako okres zatrudnienia w szczególnych warunkach, czas odbywania przez niego zasadniczej służby wojskowej, czyli okres od dnia 24 października 1979 r. do dnia 3 kwietnia 1982 r. Sąd wskazał, że w terminie 30 dni ubezpieczony podjął ponownie pracę w warunkach szczególnych. Przed rozpoczęciem służby wojskowej wnioskodawca świadczył pracę zaliczaną do pierwszej kategorii zatrudnienia w dziale XIII pod pozycją 15 zgodnie z rozporządzeniem RM z dnia 4 maja 1979 r. w sprawie pierwszej kategorii zatrudnienia.

Skargę kasacyjną oparto na podstawie naruszenia prawa materialnego: art. 184 w związku z art. 32 ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, § 2 i § 4 oraz § 19 ust. 1 i 2 rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze, a także art. 108 ust. 1 ustawy z 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej przez błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie prowadzące do uznania, że ubezpieczony spełnił wszystkie warunki nabycia prawa do emerytury, w tym legitymuje się wymaganym stażem pracy w warunkach szczególnych.

Skarżący wniósł o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z uwagi na istnienie potrzeby wykładni przepisów prawnych wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.) Wskazał, że zapatrywanie przedstawione przez Sąd drugiej instancji co do uwzględnienia okresu odbywania zasadniczej służby wojskowej do stażu pracy w szczególnych warunkach nie jest jednolicie prezentowane w orzecznictwie sądów powszechnych. Sąd Apelacyjny w (...) w wyroku z 26 kwietnia 2017 r. (III AUa (...)) wskazał bowiem, że z dniem 6 sierpnia 1979 r. nastąpiła zmiana art. 108 ustawy o powszechnym obowiązku obrony, który z tą datą nie przewiduje możliwości zaliczenia czasu odbywania zasadniczej lub okresowej służby wojskowej do okresu zatrudnienia i w konsekwencji do okresu pracy w szczególnych warunkach. Nadto, wydane na podstawie art. 108 ust. 4 ustawy rozporządzenie Rady Ministrów z 22 listopada 1968 r. w sprawie szczególnych uprawnień żołnierzy i ich rodzin obowiązywało do 31 sierpnia 1979 r., a § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z 7 września 1979 r. w sprawie szczególnych uprawnień żołnierzy i osób spełniających zastępczo obowiązek służby wojskowej oraz członków ich rodzin nie przewiduje możliwości zaliczenia okresu odbywania służby wojskowej do okresu zatrudnienia w zakresie wszelkich uprawnień związanych z zatrudnieniem. W konsekwencji, zdaniem skarżącego, zaliczeniu do okresu pracy w szczególnych warunkach podlega okres służby wojskowej odbywanej jedynie do 31 sierpnia 1979 r. Skarżący wskazał, że Sąd Apelacyjny w zaskarżonym wyroku powołał orzeczenia Sądu Najwyższego: uchwałę 7 sędziów z 16 października 2013 r. (II UZP 6/13) oraz uchwałę z 14 lipca

2016 r. (III UZP 9/16), które to, biorąc pod uwagę przedmiot sporu, nie rozstrzygają o kwestiach podstawowych dla niniejszej sprawy.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Brak jest podstaw uzasadniających przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 k.p.c.).

Odwołanie się do przesłanki potrzeby wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów wymaga wykazania, że określony przepis prawa, mimo że budzi poważne wątpliwości (ze wskazaniem, na czym te poważne wątpliwości polegają), nie doczekał się wykładni, bądź że jego niejednolita wykładnia wywołuje rozbieżności w orzecznictwie sądów, które należy przytoczyć (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002 nr 12, poz. 151). Zauważyć należy, że o rzeczywistych rozbieżnościach w judykaturze można mówić tylko wówczas, gdy brak zgodności rozstrzygnięć dotyczy takich samych lub bardzo zbliżonych stanów faktycznych, co skarżący powinien wykazać (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 kwietnia 2018 r., IV CSK 577/17, LEX nr 2497710). Powołanie się na rozbieżności w orzecznictwie wymaga przytoczenia i poddania analizie rozbieżnych orzeczeń sądów w celu wykazania, że rozbieżności te mają swoje źródło w różnej wykładni przepisu, bądź też przedstawienia argumentów wskazujących, że wykładnia przeprowadzona przez sąd drugiej instancji sprzeczna jest z jednolitym stanowiskiem doktryny lub orzecznictwa Sądu Najwyższego (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 24 kwietnia 2018 r., III UK 123/17, LEX nr 2496319).

Zauważyć należy, że Sąd Najwyższy w swoim orzecznictwie jednolicie odnosi się do wskazanego problemu dotyczącego zaliczenia po dniu 1 września

1979 r. okresu zasadniczej służby wojskowej do pracy w warunkach szczególnych. Wyrokiem z dnia 20 marca 2013 r., I UK 544/12 (LEX nr 1383246) Sąd Najwyższy dokonał interpretacji art. 120 ust. 1 i ust. 3 ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej w brzmieniu ujętym w tekście jednolitym z 1979 r. Wskazał, że w myśl art. 120 ust. 1, pracownikowi, który w ciągu trzydziestu dni od zwolnienia z zasadniczej lub okresowej służby wojskowej podjął pracę, czas odbywania służby wojskowej wliczał się do okresu zatrudnienia w zakładzie pracy, w którym podjął pracę, w zakresie wszelkich uprawnień wynikających z Kodeksu pracy oraz przepisów szczególnych. Jednocześnie pracownikowi, który podjął pracę lub złożył wniosek o skierowanie do pracy po upływie trzydziestu dni od zwolnienia ze służby wojskowej, czas odbywania służby wliczał się do okresu zatrudnienia tylko w zakresie wymiaru urlopu wypoczynkowego i wysokości odprawy pośmiertnej oraz uprawnień emerytalno-rentowych (art. 120 ust. 3). Analiza systematyczna tego brzmienia prowadzi, zdaniem Sądu Najwyższego, do wniosku, że "wszelkie uprawnienia wynikające z przepisów szczególnych" (art. 120 ust. 1) to także uprawnienia emerytalno-rentowe. Skoro okres zasadniczej służby wojskowej wliczał się do okresu zatrudnienia w zakresie uprawnień emerytalno-rentowych pracownikowi, który podjął pracę po upływie trzydziestu dni od zwolnienia ze służby wojskowej (art. 120 ust. 3), to tym bardziej był wliczany w tym zakresie pracownikowi, który zachował ten termin (art. 120 ust. 1). Wskazał, że pomimo kolejnych, licznych zmian redakcyjnych ustawy o powszechnym obowiązku obrony, w dalszym ciągu obowiązywało zawarte w art. 120 ust. 1 i 3 ustawy "wliczanie" okresu odbywania zasadniczej służby wojskowej do okresu zatrudnienia w zakresie uprawnień emerytalno-rentowych. Zostało ono usunięte dopiero z dniem 21 października 2005 r. Pogląd ten znalazł potwierdzenie w późniejszych orzeczeniach. W wyroku z dnia 3 sierpnia 2016 r. Sąd Najwyższy podkreślił, że przepis art. 108 ust. 1, a następnie art. 120 ust. 1 ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej nadawał żołnierzom zasadniczej lub okresowej służby wojskowej szczególne uprawnienia, nakazując wliczenie czasu odbywania służby wojskowej do okresu zatrudnienia w zakładzie pracy, w którym żołnierz podjął pracę, w zakresie wszelkich uprawnień wynikających nie tylko z Kodeksu pracy

(a zatem prawnopracowniczych), ale także z przepisów szczególnych. Z przepisów tych wynikała zatem czytelna i językowo jednoznaczna zasada, że pracownikowi, który we wskazanym terminie po zakończeniu służby wojskowej podjął pracę u pracodawcy, u którego był zatrudniony w chwili powołania do tej służby, czas odbywania służby wojskowej wlicza się do okresu zatrudnienia w zakładzie pracy, w którym podjął pracę, w zakresie wszelkich uprawnień wynikających z Kodeksu pracy oraz przepisów szczególnych. Powołane przepisy statuowały zatem fikcję prawną, odnoszącą się do wszelkich, tak z zakresu prawa pracy, jak i zabezpieczenia społecznego przepisów szczególnych (I UK 283/15, LEX nr 2148646). Mając na uwadze przywołane orzeczenia staje się jasne, że w sprawie nie występuje już potrzeba określona w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.

Z uwagi na powyższe, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. orzekł jak w sentencji.